

Poradnik realizacji recept 2019

W związku z licznymi zmianami w prawie oraz zwiększeniu aktywności środowiska pielęgniarskiego przypominamy zasady realizacji recept (szczególnie tzw. pielęgniarskich). Na początku opracowania najważniejsze akty prawne, na końcu zaś umieszczone zostało podsumowanie.

Podstawy prawne

- **Ustawa Prawo Farmaceutyczne:**

Art. 96A

2. Lekarz, lekarz dentysta, felczer, starszy felczer może przepisać dla jednego pacjenta jednorazowo maksymalnie:

1) ilość produktu leczniczego, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobu medycznego niezbędną pacjentowi do 360-dniowego okresu stosowania wyliczonego na podstawie określonego na recepcie sposobu dawkowania, przy czym na jednej recepcie w postaci papierowej ilość produktu leczniczego, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobu medycznego nie może przekraczać ilości niezbędnej do 120-dniowego stosowania;

2) (uchylony)

3) podwójną ilość leku recepturowego, ustaloną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 6 ust. 10 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych określającymi produkty lecznicze, które mogą być traktowane jako surowce farmaceutyczne stosowane przy sporządzeniu leków recepturowych, z zastrzeżeniem że w przypadku produktów leczniczych w postaci maści, kremów, żeli, past do stosowania na skórę można przepisać dziesięciokrotną ilość leku recepturowego, ustaloną na podstawie tych przepisów; jednorazowo może być wystawionych do 16 takich recept niezbędnych pacjentowi do maksymalnie łącznie 120-dniowego okresu stosowania.

3. Lekarz, lekarz dentysta, felczer, starszy felczer może wystawić do 12 recept w postaci papierowej na następujące po sobie okresy stosowania nieprzekraczające łącznie 360 dni; nie dotyczy to produktu leczniczego sprowadzanego w trybie art.4.

4. Pielęgniarka i położna może przepisać dla jednego pacjenta jednorazowo maksymalnie:

1) ilość produktu leczniczego, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego, lub wyrobu medycznego niezbędną pacjentowi do 120-dniowego okresu stosowania wyliczonego na podstawie określonego na recepcie sposobu dawkowania;

2) ilość produktu leczniczego antykoncepcyjnego przeznaczoną do 60-dniowego stosowania – wyłącznie w ramach kontynuacji zlecenia lekarskiego.

4a. W przypadku recepty w postaci elektronicznej pielęgniarka i położna może przepisać dla jednego pacjenta jednorazowo maksymalnie ilość produktu leczniczego, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego lub wyrobu medycznego niezbędną pacjentowi do 180-dniowego okresu stosowania wyliczonego na podstawie określonego na recepcie sposobu dawkowania, w tym w przypadku produktu leczniczego antykoncepcyjnego wyłącznie w ramach kontynuacji zlecenia lekarskiego. Przepisu ust. 5 nie stosuje się.

5. Pielęgniarka i położna może wystawić do 4 recept na następujące po sobie okresy stosowania nieprzekraczające łącznie 120 dni.

6. Farmaceuta może wystawić odpis recepty wystawionej w postaci papierowej, który jest realizowany za pełną odpłatnością, wyłącznie w aptece, w której został sporządzony w terminie odpowiadającym terminowi realizacji recepty. Odpis recepty zawiera:

1) numer odpisu;

2) dane, o których mowa w ust.1;

3) ilość produktu leczniczego lub produktów leczniczych przepisanych na recepcie, będącą różnicą między ilością przepisaną przez osobę wystawiającą receptę i wydaną w aptece;

4) datę wystawienia odpisu i numer ewidencyjny recepty, której dotyczy odpis, nadany przez aptekę.

7. Termin realizacji recepty nie może przekroczyć:

1) 30 dni od daty jej wystawienia albo naniesionej na recepcie daty realizacji „od dnia”, a w przypadku recepty w postaci elektronicznej – 365 dni;

2) 7 dni od daty jej wystawienia albo naniesionej na recepcie daty realizacji „od dnia” dla recepty na antybiotyki w postaci preparatów do stosowania wewnętrznego i parenteralnego;

3) 120 dni od daty jej wystawienia na:

a) produkty lecznicze, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego sprowadzane z zagranicy dla pacjenta na podstawie art. 4 albo art.29a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia,

b) produkty immunologiczne wytwarzane indywidualnie dla pacjenta;

4) 30 dni od daty jej wystawienia dla recepty na środki odurzające, substancje psychotropowe, preparaty zawierające te środki lub substancje oraz prekursorzy kategorii 1.

7a. W przypadku realizacji recepty elektronicznej:

1) po upływie 30 dni od daty jej wystawienia albo naniesionej na recepcie daty realizacji „od dnia”, recepta jest realizowana z wyłączeniem dni stosowania, które już upłynęły, licząc je od daty wystawienia recepty albo naniesionej na recepcie daty realizacji „od dnia”,

- 2) jednorazowo pacjent może otrzymać maksymalnie ilość produktu leczniczego, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego lub wyrobu medycznego niezbędną pacjentowi do 180-dniowego okresu stosowania wyliczonego na podstawie określonego na receptce sposobu dawkowania

– przy czym w przypadku produktu leczniczego, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego lub wyrobu medycznego, wydawanego w opakowaniach, których wielkość uniemożliwia wydanie go w ilości niezbędnej do stosowania przez wyliczony okres, dopuszcza się wydanie go w ilości przekraczającej tę ilość, jednak nie więcej niż o jedno najmniejsze opakowanie.

- **ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie wykazu substancji czynnych zawartych w lekach, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobów medycznych ordynowanych przez pielęgniarki i położne oraz wykazu badań diagnostycznych, na które mają prawo wystawiać skierowania pielęgniarki i położne**

leki przeciwwymiotne

1. Ondansetronum wszystkie dostępne postacie
2. Aprepitantum wszystkie dostępne postacie
3. Thiethylperazinum wszystkie dostępne postacie

leki przeciwzakaźne do stosowania miejscowego

1. Nystatinum postacie do podawania na skórę i błony śluzowe
2. Metronidazolum postacie na skórę i błony śluzowe

ginekologiczne leki przeciwzakaźne

1. Nystatinum postacie do podawaniadopochwowego
2. Natamycinum postacie do podawania dopochwowego
3. Clotrimazolum postacie do podawania dopochwowego
4. Metronidazolum postacie do podawania dopochwowego

leki stosowane w niedokrwistości

Acidum Folicum postacie do podawania doustnego

leki przeciwzakaźne stosowane w chorobach gardła

Phenoxymethylpenicillinum postacie do podawania doustnego

leki przeciwzakaźne stosowane w chorobach ucha i zatok

Amoxicillinum postacie do podawania doustnego

leki przeciwzakaźne stosowane w chorobach dróg moczowych

Trimethoprim postacie do podawania doustnego

leki przeciwzakaźne stosowane w chorobach przyzębia i tkanki okostnej

Doxycyclinum postacie do podawania doustnego

leki przeciwważne stosowane w chorobach skóry

Oxytetracyclinum + Hydrocortisoni Acetas postaci do podawania na skórę

środki znieczulające działające miejscowo

1. Lidocainum postaci podawane na skórę i błony śluzowe
2. Lidocainum roztwór do wstrzykiwań**
3. Lidocainum + Prilocainum postaci do podawania na skórę i błony śluzowe

leki przeciwbólne

1. Tramadolium postaci do podawania doustnego i doodbytniczego
2. Tramadolium + Paracetamolium

Anksjolityki

Hydroxyzinum postaci do podawania doustnego

leki przeciwpasożytnicze

1. Mebendazolium postaci do podawania doustnego
2. Pyrantelum postaci do podawania doustnego
3. Crotamitonum postaci do podawania na skórę

leki rozszerzające oskrzela

1. Salbutamolium postaci do podawania wziewnego
2. Ipratropii Bromidum postaci do podawania wziewnego

Witaminy

Cholecalciferolum postaci do podawania doustnego

płyny infuzyjne

1. sól fizjologiczna dożylnie we wlewie kroplowym
2. glukoza 5% dożylnie we wlewie kroplowym
3. płyn Ringera dożylnie we wlewie kroplowym
4. płyn wieloelektrolitowy (PWE) dożylnie we wlewie kroplowym

Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego

Dieta eliminacyjna mlekozastępcza -Hydrolizaty białek mleka

Wyroby medyczne:

1. Paski diagnostyczne do oznaczania glukozy we krwi
2. Opatrunki (emplastrii)
3. Środki absorpcyjne (pieluchomajtki, pieluchy anatomiczne, majtki chłonne, wkładki anatomiczne)

Inne – zwykle dostępne w sklepach medycznych

- **Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej**

Art. 15a. 1. W ramach samodzielnego wykonywania świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych pielęgniarka i położna posiadające dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo oraz pielęgniarka i położna posiadające tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa mają prawo samodzielnie:

- 1) ordynować leki zawierające określone substancje czynne, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe, oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym wystawiać na nie recepty,
- 2) ordynować określone wyroby medyczne, w tym wystawiać na nie zlecenia albo recepty – jeżeli ukończyły kurs specjalistyczny w tym zakresie.

- **Podsumowanie:**

Należy zwrócić uwagę przede wszystkim na dwa rodzaje recept pielęgniarskich, są to recepty pielęgniarskie:

- **ordynujące** – gdzie osoba uprawniona ordynuje leki zgodnie ze swoją wiedzą medyczną
- **kontynuacyjne** – gdzie osoba uprawniona przepisuje leki w ramach kontynuacji leczenia rozpoczętego przez lekarza.

Należy pamiętać, aby odpowiednią receptę wybrać w systemie aptecznym (w systemie Kamssoft należy po otwarciu okna uzupełnienia recepty, a następnie za pomocą przycisku F3 wybrać odpowiednią receptę: pielęgniarską lub pielęgniarską – kontynuacyjną). Papierowa recepta pielęgniarska ordynująca posiada w kodzie recepty przedostatnią cyfrę „5”, zaś kontynuacyjna „6”. Recepta elektroniczna ma słowną adnotację „kontynuacja” w przypadku recept kontynuacyjnych.

Leki, które pielęgniarki i położne mogą ordynować są określone na wykazie leków w odpowiednim rozporządzeniu Ministra Zdrowia (nazwa rozporządzenia wraz z wykazem powyżej). Mogą również wypisywać recepty na wyroby medyczne (np. paski do glukometru), środki spożywcze specjalnego przeznaczenia medycznego (mleka).

Leki, które pielęgniarki i położne mogą przepisywać na kontynuacje wszystkie leki za wyjątkiem leków bardzo silnie działających (wykaz A), psychotropów oraz narkotyków. Mogą również wypisywać recepty na wyroby medyczne (np. paski do glukometru), środki spożywcze specjalnego przeznaczenia medycznego (mleka) oraz leki recepturowe (w skład których nie wchodzi leki z wykazu A, psychotropów oraz narkotyków).

W przypadku e – recepty należy pamiętać, aby przed fiskalizacją zamknąć receptę w przypadku **wydania wszystkich leków z recepty (CTRL + ENT w Kamssoft)**. Jeżeli zaś pacjent nie wybiera wszystkich opakowań należy zaznaczyć w systemie aptecznym, że recepta jest **częściowo zrealizowana (F2 w Kamssoft)**. Pamiętajmy również, że w przypadku e – recepty jeden lek = jedna recepta i osoba uprawniona może w jednym pakiecie recept wypisać 5 recept.

Zasady realizacji	Lekarz	Pielęgniarka i Położna
Standardowa recepta	Czas realizacji 30 dni Na jednej recepcie leki na 120 dni 12 recept na czas max. 360 dni	Czas realizacji 30 dni Na jednej recepcie leki na 120 dni 4 recepty na czas max. 120 dni
E – recepta	365 dni Z czego jednorazowo można wydać na 180 dni	180 dni
	po upływie 30 dni od daty jej wystawienia albo naniesionej na recepcie daty realizacji „od dnia”, recepta jest realizowana z wyłączeniem dni stosowania, które już upłynęły, licząc je od daty wystawienia recepty albo naniesionej na recepcie daty realizacji „od dnia” przy czym w przypadku produktu leczniczego, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego lub wyrobu medycznego, wydawanego w opakowaniach, których wielkość uniemożliwia wydanie go w ilości niezbędnej do stosowania przez wyliczony okres , dopuszcza się wydanie go w ilości przekraczającej tę ilość, jednak nie więcej niż o jedno najmniejsze opakowanie.	
Antybiotyki wewnątrznie i parenteralnie	7 dni od wystawienia lub „od dnia”	
Psychotropy, narkotyki, leki bardzo silnie działające	30 dni	Nie można
Leki recepturowe	Jednorazowo 2 ryczałty (max. 16 recept na 120 dni stosowania)	

Opracował:

Przemysław Szybkowski